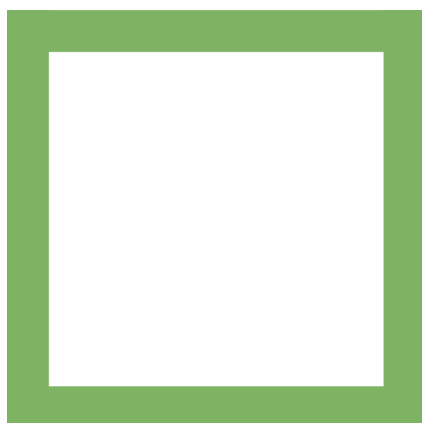

Jill Mehlbye og John Andersen (red.)

Tidlig opsporing af børn i en socialt udsat position

Bilagsbind til idékatalog

Publikationen *Tidlig opsporing af børn i en socialt udsat position – Bilagsbind til idékatalog* kan downloades fra hjemmesiden www.kora.dk

© KORA og forfatterne

Mindre uddrag, herunder figurer, tabeller og citater, er tilladt med tydelig kildeangivelse. Skrifter, der omtaler, anmelder, citerer eller henviser til nærværende, bedes sendt til KORA.

© Omslag: Mega Design og Monokrom

Udgiver: KORA

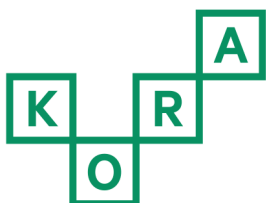
ISBN: 978-87-7509-536-0

5003

December 2012

KORA
Det Nationale Institut for
Kommuners og Regioners Analyse og Forskning

KORA er en uafhængig statslig institution, hvis formål er at fremme kvalitetsudvikling, bedre ressourceanvendelse og styring i den offentlige sektor.

Det Nationale Institut
for Kommuners og Regioners
Analyse og Forskning

Købmagergade 22
1150 København K
E-mail: kora@kora.dk
Telefon: 444 555 00

Jill Mehlbye og John Andersen (red.)

Tidlig opsporing af børn i en socialt udsat position

Bilagsbind til idékatalog

KORA, Det Nationale Institut
for Kommuner og Regioners Analyse og Forskning
2012

Indhold

Bilag 1: Ekstern sparring	5
Bilag 1.1 Trivselscafe i institution i Norddjurs Kommune	6
Bilag 1.2 Trivselscafe i skole i Norddjurs Kommune.....	7
Bilag 1.3 Småbørns konsulenter i Assens Kommune	9
Bilag 1.4 Ressourcepædagoger i Assens Kommune	11
Bilag 2: Småbørnsteam	13
Bilag 3: Trivselsskemaer	16
Bilag 3.1 Trivselsskema i sundhedsplejen	17
Bilag 3.2 Trivselsskema i dagplejen	24
Bilag 3.3 Trivselsskema i børnehaven.....	31
Bilag 3.4 Trivselsskema i skolen.....	37
Bilag 4: Overgangsskemaer	42
Bilag 4.1 Overgangsskema dagplejen – daginstitution	43
Bilag 4.2 Overgangsskema sundhedsplejen – dagplejen.....	47
Bilag 4.3 Overgangsskema daginstitution – skole	55
Bilag 5: Dialogmodellen	65
Bilag 5.1 Dialogmodel	66
Bilag 5.2 Tovholderfunktion	68
Bilag 6: Underretningsskema	69

I dette bilagsbind præsenteres eksempler på skemaer, som anvendes i kommunerne i forbindelse med afprøvningen af opsporingsmodellens enkelte metoder.

Bilagsbindet er udarbejdet i forbindelse med publikationen: *Tidlig opsporing af børn i en socialt udsat position – idékatalog* af Jill Mehlbye og John Andersen (red.) november 2012. I publikationen henvises til skemaerne i foreliggende bilagsbind.

Bilag 1: Ekstern sparring

Bilag 1.1 Trivselscafé i institution i Norddjurs Kommune

ABC

Trivselscafé

I forbindelse med Projekt Tidlig Opsporing vil der frem til 1. januar 2013 komme henholdsvis en psykolog og en socialrådgiver/socialformidler i dit barns institution.

Vi har fået et nyt team bestående af:

Tinne Korsgaard Poulsen
Socialformidler

Britta M. Byrskov Elefsen
Psykolog

Tinne og Britta sidder der for at svare på spørgsmål fra pædagogerne – men også fra jer som forældre. Disse spørgsmål kan dreje sig om alt fra stort til småt. Samtalen kan være helt anonym, og de tager ingen sager med derfra. Det bliver altså ikke registreret nogen steder.

Så:

- Hvis du er bekymret for dit barn
- Har problemer med at få dit barn til at sove eller spise
- Har bekymringer om søskendekonflikter eller jalousi
- Hvis der er sygdom eller dødsfald i familien

Eller:

- Har brug for en snak om, hvilke tilbud kommunen har til børnefamilier, der har brug for hjælp
- Mangler et overblik over, hvem du kan søge hjælp hos i kommunen
- Spørgsmål omkring underretninger, juridiske problemstillinger mv.
- Ønsker en generel snak om børneopdragelse

Dette er blot nogle eksempler på de spørgsmål, du kan henvende dig med. Du er velkommen til at komme med hvad som helst, du skulle have brug for at få vendt.

Det er ikke nødvendigt at tilmelde sig – du kan bare møde op.

Tinne og Britta vil som udgangspunkt sidde i et lokale i institutionen. Hvis de ikke umiddelbart er i lokalet på de angivne tidspunkter, skal du blot spørge efter dem hos det nærmeste personale.

Til højre kan ses, hvornår Tinne og Britta kommer i dit barns institution næste gang.

	maj	juni	juli
1			
2			
3			
4			
5			10.30-11.30
6			
7		10.15-11.30	
8			
9			
10	11.45-12.30		
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30	11.15-12.45		
31			

Psykolog

Socialrådgiver

Bilag 1.2 Trivselscafé i skole i Norddjurs Kommune

Trivselscafé

I Rougsøskolen.

I forbindelse med Projekt Tidlig Opsporing vil der frem til 1. januar 2013 komme henholdsvis en psykolog og en socialrådgiver/socialformidler i jeres institution/ på jeres skole.

Vi har fået et nyt team bestående af:

Tinne Korsgaard Poulsen
Socialformidler

Britta M. Byrskov Elefsen
Psykolog

Tinne og Britta kommer for at give jer sparring/konsulentbistand eller supervision, samt besvare spørgsmål. Det er vigtigt at pointere, at ingen udfordringer eller spørgsmål er for små – og I skal derfor bare henvende jer!

Tinne kan give jer:

- Vejledning omkring underretninger, herunder
 - ”Skal der underrettes på denne problemstilling?”
 - ”Hvordan laver jeg en god underretning? - hvad skal en sådan indeholde?”
 - ”Hvad sker der i det videre forløb, efter jeg har lavet en underretning? Hvad er det næste skridt?”
- Vejledning omkring svære samtaler med forældre.
- Vejledning i forhold til mødeindkaldelser/dagsordner.
- Gennemgang af trivselsskema med henblik på afklaring af socialfaglige problemstillinger.
- Vejledning omkring konkrete problemstillinger og hjælp til forståelse af juridiske dilemmaer.

Britta kan give jer:

- Rådgivning og vejledning om børns udvikling og trivsel
- Vejledning omkring forældresamarbejde og samtaler
- Vejledning omkring konkrete problemstillinger omkring et barn (og børneflok):
 - Hvordan skaber vi bedre vaner i forhold til barnets søvn, spisning mv.?
 - Hvordan støtter vi bedst muligt op omkring barnet relation til andre børn?
 - Hvordan forholder vi os anerkendende til et bestemt barn, der kræver meget opmærksomhed?
 - Hvordan hjælper barnet bedst?
 - Skal der handles på vores bekymring?
 -

Listen er selvfølgelig ikke udtømt, og I er velkomne til at henvende jer med hvad som helst.

Tinne og Britta vil sidde i et lokale i børnebyen, men Tinne og Britta kan også komme ud på stuerne og ud i klasserne, hvis I ønsker det. Her vil de kunne foretage observationer og give jer feedback på, hvad der virker godt i jeres pædagogik. Dette vil blive nærmere aftalt med jeres ledere.

Nedenfor kan I se, hvornår Tinne og Britta kommer til jer næste gang.

	aug	sept	okt	nov	dec
1					
2					
3			14-16		
4					
5		14-16			9.00-10.00
6					
7				14-16	
8				8.00-10.00	
9					
10					
11			8.00-10.00		
12					14-16
13		8.00-10.00			
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22				8.00-10.00	
23	8.00-10.00				
24			14-16		
25			8.00-10.00		
26					
27		8.00-10.00			
28				14-16	
29					
30					
31					

Psykolog
Socialrådgiver

Bilag 1.3 Småbørnskonsulenter i Assens Kommune

Kontakt til én af de to Småbørnskonsulenter:

Hanne Kondrup, Sundhedsplejen Nord,
tlf. 6474 6802, mail: hakon@assens.dk
eller

Jette Roelsgaard, Sundhedsplejen Syd,
tlf. 6474 6702, mail: jeroe@assens.dk

Med venlig hilsen

Ledende sundhedsplejerske
Jette Lauvring
tlf. 6474 64 06
mail: jelau@assens.dk

Småbørnskonsulenter i Sundhedsplejen

Kompetencecenter
Børn og Familie

Konsulentfunktion i Sundhedsplejen

Sundhedsplejen har ifølge Sundhedsloven en konsulentfunktion i forhold til dagtilbud og skole. Indsatsen her består i opgaverne:

1. Rådgivning og vejledning om almen sundhedsfremme og forebyggelse omkring børn og unges sundhed og trivsel. Det kan f.eks. være emner som kost, sygdom, allergi, tobaksrøg, tegn på omsorgssvigt, hygiejne, søvn, bevægelse, misbrug.
2. Specifik rådgivning og sundhedsfaglig vurdering vedrørende børn med særlige behov. Her er der tale om konkret rådgivning i forhold til det enkelte barn og familie.
3. Rådgivning og vejledning om smitsomme sygdomme

Hvad er det nye så?

I forbindelse med oprettelse af Kompetencecentret i Assens Kommune er to sundhedsplejersker uddannet som Småbørnskonsulenter.

Det er en etårig efteruddannelse med fokus på nyeste relations- og tilknytningsteoretisk viden med undervisere som Kari Killén, Margareta Broden, Susan Hart og May Olofsson. En viden, der har fokus på den tidlige tilknytningsbetydning for et barns opvækst.

Småbørnskonsulenten har kompetencer og viden i forhold til:

- barnets relation med andre børn og voksne
- graviditetens betydning for tilknytning
- barnets tilknytningsstrategier og tilknytningsmønstre
- børn og forældres overlevelsesstrategier
- symptomer på dårlig trivsel – sårbare børn
- nyeste neuropsykologi
- tidlig mor - barn samspil
- god nok omsorg/omsorgssvigt - forældreskab

Målet er, at Småbørnskonsulenten ud fra en sundhedsfaglig vinkel kan:

- rådgive og vejlede omkring fysiske og psykiske sygdomme hos børn
- rådgive og vejlede om forskellige mulige grunde til dårlig trivsel hos et barn
- rådgive og vejlede dagplejepædagoger, dagplejere og personale i børnehaver i forhold til det enkelte barn, som ikke trives i relationen
- inddrage forældrene i samarbejdet

Hvordan får du rådgivning og vejledning af en Småbørnskonsulent?

Småbørnskonsulenterne er ansat i Sundhedsplejen og fungerer også som almindelige sundhedsplejersker. Kontakten til sundhedsplejerskerne omkring det enkelte barn sker efter forudgående drøftelse med barnets forældre.

Bilag 1.4 Ressourcepædagoger i Assens Kommune

Ressourcepædagog

En **ressourcepædagog** er uddannet pædagog og fungerer som en fleksibel ressource i forhold til kommunens daginstitutioner og dagpleje.

Institutionerne og dagplejen kan gøre brug af **ressourcepædagogens** kompetencer med henblik på observation af børn, sparring og vejledning i forhold til grupper af børn og til enkelte børn.

Ressourcepædagogen har særlig viden om:

- Vækstmodellen
- Relations- og ressourcetænkning
- Udviklingspsykologi
- Gennemførelse af observationsforløb
- Brug af Mini-PAS som pædagogisk redskab
- Brug af Marte Meo som pædagogisk redskab

Ressourcepædagogen har særlige kvalifikationer i forhold til:

- at støtte personalet i institutionerne i at observere, beskrive og handle i forhold til børn med særlige vanskeligheder/udsatte positioner,
- at støtte institutionernes pædagogiske udviklingsprocesser i forhold til børn med vanskeligheder, samspillet i børnegrupper og udvikling af personalets tilgang til disse børn.

Mål:

Målet for **ressourcepædagogens** arbejde er:

- at rådgive og vejlede institutionernes personale i arbejdet med børn med særlige behov,
- at fremme en helhedspræget tænkning, hvor samarbejde, tværfaglighed og respekt for faglighed er udgangspunktet,
- at støtte en relations- og ressourceorienteret tænkning med henblik på udvikling af øget rummelighed og inklusion.

Organisering:

Ressourcepædagogerne er ansat i støttepædagogkorpset som en fleksibel ressource og har samtidig faste børneopgaver tilknyttet enkelte børn.

Ved behov for indsats fra en **ressourcepædagog** kan leder af støttepædagogkorpset Karin Ladefoged kontaktes på mail: kalad@assens.dk eller på tlf.: 24 86 20 16.

Ressourcepædagogerne har kontor i Børne- og familiecenter Nord og kan kontaktes pr. mail: regit@assens.dk tlf.: 21164818 eller elsen@assens.dk tlf.: 29 45 24 51.

Bilag 2: Småbørnsteam

Mødetidspunkter

Det tværfaglige småbørnsteam mødes den sidste onsdag i måneden i tidsrummet kl. 8.30 – 10.30 på Børne- og Familiehus Syd.

Datoerne er fastlagt for perioden august 2011 til juni 2012 og formidles til alle potentielle brugere.

Det tværfaglige småbørnsteam fungerer i den periode, projektet kører og evalueres i forbindelse med projektets samlede evaluering.

Kontakt til småbørnsteamet

Når en medarbejder ønsker inddragelse fra småbørnsteamet rekvireres et skema hos sundhedsplejerske/småbørnskonsulent Jette Roelsgaard på jeroe@assens.dk. Skemaet udfyldes og returneres til Jette Roelsgaard senest en uge før, at mødet i det tværfaglige småbørnsteam finder sted.

For yderligere oplysninger om projektet kan projektleder Anette Lauridsen kontaktes på anlau@assens.dk.

Opkvalificering af den tidlige indsats i Assens Kommune

Tværfagligt småbørnsteam

4

Assens Kommune deltager i forskningsprojektet "Opkvalificering af den tidlige indsats", som frem til slutningen af 2012 sætter fokus på trivsel hos de 0 – 10-årige børn.

Projektet foregår i 6 kommuner, og resultaterne af forskningen skal efterfølgende komme alle kommuner i Danmark til gode.

Opmærksomheden på de helt små børn skal styrkes. Det er især her, at den tidlige opsporing kan ske. Forskning viser, at man hos 8-årige børn med sociale problemer allerede kunne se tegn på, at sådanne problemer ville udvikle sig, da børnene var 1½ år gamle. Det betyder bl.a., at brugen af sundhedsplejens og dagplejens viden skal styrkes i den tidlige indsats ved, at de tildeles en central rolle. Dette skal medvirke til at børn, som er eller kan komme i en udsat position, opspores så tidligt som muligt i deres opvækst med henblik på særlig forebyggende indsats.

For at understøtte medarbejdere på småbørnsområdet, etableres derfor et tværfagligt småbørnsteam, hvorfra medarbejdere kan få rådgivende konsultativ vejledning.

Formål

Det tværfaglige småbørnsteam består af fagfolk med særlig kompetence på småbørnsområdet. Teamet har et tæt rådgivende samarbejde med sundhedspleje og dagpleje/vuggestue og arbejder på at skabe viden hos dagpleje/vuggestue og sundhedspleje om, hvordan helt små børn kan "give signaler" om manglende trivsel samt "risikofaktorer" hos forældre og det omgivende miljø.

Småbørnskonsulenter kan få sparring hos det tværfaglige småbørnsteam, og øvrige sundhedspleje og dagpleje/vuggestue kan få rådgivning og forslag til handlemuligheder hos det tværfaglige småbørnsteam.

Småbørnsteamet kan således bidrage med kundskabsbaseret viden med fokus på barnets sundhed og udvikling til forståelse af: bekymringsgrundlag – problemforståelse – handlegrundlag – handlemuligheder samt yde konsultation og supervision.

Målgruppe

Målgruppen er gravide/småbørn 0 - 3 år.

Småbørnsteamet

Småbørnsteamet består af følgende fagpersoner:

- Psykolog – Kjeld Sandahl
- Socialrådgiver – Helle Jensen
- Familiebehandler – Hanne Hovgaard
- Småbørnskonsulent – Jette Roelsgård (Tovholder)
- Småbørnskonsulent - Hanne Kondrup
- Dagplejepædagog – Maike Rodenberg
- Vuggestuepædagog – Jeanette Lau
- Jordemoder – Lone Sølvsten Kappendrup

Småbørnsteamets opgaver

Småbørnsteamet besidder specifik viden om småbørn og kan inddrages, når der ønskes sparring eller rådgivning ved undringer og bekymringer. Småbørnsteamet kan

- bidrage med bred og specifik faglig viden i forhold til vurdering af, hvilke indsatsmuligheder der kan være relevante og dækkende i forhold til problemstillingens omfang og karakter.
- foretage konkret supervision af rådgivere og medarbejdere i forhold til forskellige typer af sager
- sikre fokus på, at det primært er barnets sundhed og udvikling, der tilgodeses
- medvirke til, at den faglige indsats matcher de aktuelle behov hos barn og forældre.
- arbejde proaktivt på at skabe et tværfagligt og tværsektorielt samarbejde mellem de involverede aktører, så der skabes den fornødne helhed og kontinuitet i forhold til barnet og familien
- skabe sammenhæng med øvrige kommunale tilbud og projekter, således at der opnås størst mulig synergi.

Bilag 3: Trivselsskemaer

Trivselsvurdering – tidlig opsporing Sundhedsplejen

Formålet med trivselsskemaet er, at det skal være en hjælp til systematisk at italesætte det anede, som der så kan sættes flere og flere ord på efterhånden, som der gennemføres en systematisk undren over, hvad det er, der er på spil for barnet i den kontekst, det befinder sig i. Denne undren og undersøgelse kan ske med afsæt i iagttagelser og gennem dialoger mellem de relevante fagpersoner og barnets forældre.

Sådan gør man

Hver sundhedsplejerske udfylder nedenstående trivselsskema for alle de børn, hun besøger. Skemaet udfyldes to til fire gange årligt ved hjælp af "Vejledning til trivselsskema". Derefter har sundhedsplejersken en kort dialog med 3-4 kollegaer om de børn, der ikke trives optimalt. Dialogerne kan tage udgangspunkt i "Refleksioner og dialoger om det enkelte barn" "Gule og røde børn" afsluttes ikke, før de har været drøftet på dialogmøde mindst 2 gange.

TRIVSELSSKEMA

Dato:

[illegible]

VEJLEDNING TIL TRIVSELSSKEMA:

Barnet kan kun have én farve. Der er 3 muligheder:

- Barnet trives
- Der er områder der undrer
- Der er grund til bekymring.

Vælg den farve, der passer bedst, til den viden du har om barnet.

De enkelte punkter skal naturligvis tilpasses barnets alder.

Definition af farverne:

Børn i grøn position: Barnet trives, udvikler sig og lærer på alle områder. F.eks.:

- Barnet har en god, stabil kontakt.
- Barnet har en god og stabil omsorg fra en voksen
- Barnet har en tryk tilknytning til primær omsorgsgiver
- Barnet fungerer og udvikler sig alderssvarende
- Barnet er veltilpas, harmonisk og viser vitalitet
- Andet

Børn i gul position: Der er områder, som undrer og skal undersøges nærmere. F.eks.:

- Barnet viger i sin kontakt eller er ukritisk i sin kontakt
- Barnet har en ustabil omsorg fra en voksen
- Barnet viser utryk tilknytning
- Barnets trivsel og udvikling kræver særlig opmærksomhed
- Barnet viser nedsat vitalitet
- Barnet, forældrene ikke rigtigt "ser"
- Barnet har forældre, du ikke rigtigt "ser"
- Barnet har forældre, hvor egne behov fylder meget
- Forældres opvækstvilkår, der kan give anledning til bekymring (i.f.t. omsorgsevne)
- Forældre har spinkelt eller intet netværk
- Fornemmelser – der er noget i luften
- Andet

Børn i rød position: Der er grund til bekymring. Handlinger skal sættes i gang. F.eks.:

- Barnet er svær at få kontakt med eller er ukritisk i sin kontakt
- Barnet mangler omsorg fra en voksen
- Barnet viser utryk tilknytning
- Barnet er truet i sin trivsel og udvikling
- Barnet viser ingen vitalitet
- Barnet er på "tålt" ophold
- Forældrenes forhold til barnet bærer præg af uforudsigelighed
- Forældre har psykisk sygdom og/eller misbrug
- Forældrene overholder ikke aftaler
- Forældre har spinkelt eller intet netværk
- Andet

REFLEKTIONER OG DIALOGER OMKRING DET ENKELTE BARN

Nedenstående er spørgsmål til hjælp til refleksion og dialog.

Børn i grøn position: Barnet trives, udvikler sig og lærer på alle områder. F.eks.:

- Hvordan kan du se, at barnet trives?
- Hvad er medvirkende til at barnet trives?
- Hvad kan der gøres mere af, så barnet trives endnu bedre?
- Hvor har du din viden fra?
 - iagttagelser
 - kontakt med barnet og dialog med forældre og samarbejdspartnere
- Er der perspektiver, du ikke ser

Børn i gul position: Der er områder, som undrer og skal undersøges nærmere. F.eks.:

- Hvordan vil du beskrive barnets trivsel og udvikling?
- Har du afprøvet noget i forhold til det, der undrer dig – hvordan virkede det?
- Hvordan er relationen mor/far/forældre/barn?
- Er der forskelle i din og forældrenes opfattelse af barnet? I så fald - hvordan viser det sig?
- Hvordan ser du barnet trives? Hvad er det, der gør, at barnet trives?
- Er der sket ændringer siden sidste udfyldelse af skemaet? Hvordan skal du handle på din undren?
- Hvor har du din viden fra?
 - iagttagelser
 - kontakt med barnet og dialog med forældre og samarbejdspartnere
- Er der perspektiver, du ikke ser?

Bemærk: Er der undring/bekymring, du nu skal dele med forældrene?

Børn i rød position: Der er grund til bekymring. Handlinger skal sættes i gang. F.eks.:

- Hvordan kan du se at barnet ikke trives?
- Hvordan er relationen mor/far/forældre/barn?
- Er der forskelle i din og forældrenes opfattelse af barnet?
 - I så fald - hvordan viser det sig?
- Hvordan er dit samarbejde med familien?
- Hvornår ser du, barnet trives?
- Hvad gør, at barnet trives i de situationer?
- Er der sket ændringer siden sidste udfyldelse af skemaet?
- Hvor har du din viden fra?
 - iagttagelser
 - kontakt med barnet og dialog med forældre og samarbejdspartnere
- Hvordan skal der handles på din bekymring?
 - Hvordan skal vi inddrage forældrene?
 - Hvem skal handle hvornår?
 - Hvem er tovholder
- Er der perspektiver, du ikke ser?

Overbliksskema

I familier, hvor der er 2 sundhedsplejersker, kan I, i nedenstående skema, som kolleger samle jeres individuelle farvelægninger, så I kan sammenligne og reflektere over det øjebliksbillede farvelægningen giver af barnets trivsel

Barnets navn:

Ansattes navn	Grøn	Gul	Rød	Kommentar

Definition af begreber /datadefinition

Utryg tilknytning

Forældrene skal for barnet opleves som en tryk base, her skal der være en grundlæggende tillid og tilknytning for barnet.

Tilknytningsadfærden kan ikke observeres i enhver forældre- barn situation, men vil typisk udløses i belastede situationer (jvnf. Mary Ainsworths forsøg om tilknytning).

Hvis der fra mødrene og fædrenes side er et brist i relationen til barnet, sker der en utryk tilknytning.

Man taler om 4 former for tilknytning: Tryk tilknytning, undgående tilknytning, ambivalent tilknytning og desorganiseret tilknytning.

- 1) Børn med **tryk tilknytning** kan bruge mor som base. Ting udforskes med glæde og kreativitet og de henvender sig ofte til mor. Hvis mor går, bliver de mindre modige, tager glad imod mor, når hun vender tilbage og udforsker igen. (disse udgør ca. 55 % af børnene)
- 2) Børn med **utryk-undgående tilknytning** henvender sig kun lidt til mor under deres udforskning og legen er ikke glædesbetonet. De er ikke fortvivlede når mor går og undgår/overser hende når hun vender tilbage eller hilser på hende på en ambivalent måde. Har ikke blikket rettet efter hende. Børnene her er vant til at der ikke bliver givet trøst eller støtte. De kan virke **ukritiske i kontakten til andre voksne** og være mere interesserede i dem. (disse udgør ca. 23% af børnene)
- 3) Børn med **utryk – ambivalent tilknytning** udforsker begrænset, viger helst ikke fra mor, ønsker hele tiden en kontakt til hende. De er fortvivlede ved adskillelse og igen ved genforeningen. Hen ad vejen kan barnet resignere og blive passive og overdrevent optaget af mor eller barnet kan blive vred og aggressiv. Barnet holder hele tiden øje med mor og afbrydes derfor mange gange i legen. Mødrene er enten ikke særlig tilgængelige eller også er de overinvolverede. De kan pludselig blande sig i legen og afbryde barnet med et eller andet. Mødrene er ofte mindre sensitiv overfor det spæde barnets signaler. Mødrene her er sommetider tilgængelige, sommetider ikke. Det forvirrer barnet, **medfører uforudsigelighed** og skaber en utryk- ambivalent tilknytning (disse udgør ca. 8 % af børnene)
- 4) Børn med **utryk -desorganiseret tilknytning** søger nærhed samtidig med en udpræget undgåelse. De græder ved genforening samtidig med at de bevæger sig bort igen. Nærhed udløser frygt, men samtidig har de brug for denne nærhed. I denne kategori vil børnene udsættes for psykiske, fysiske, og eller seksuelle overgreb.

Kilde. Kari Killen, *Omsorgssvigt er alles ansvar*, 3. udgave. s. 126-146.)

Truet i trivsel og udvikling

Her tænkes der på en sammenfatning af flere elementer. tager barnet på i vægt, giver det en god øjenkontakt til mor/far, har det en spise- og søvnrytme der svarer til barnets alder – **et stabilt barn** er barnet diffust i kropsbevægelserne, stritter det for at undgå tæthed og kropskontakt (flitsbue), skriger det og har svært ved at vente på mad, svært ved at falde til ro og falde i søvn – **overdrevent aktive børn** – de er ofte hyperaktive som et-årige.

er barnet undvigende i kontakten, rækker ikke ud efter genstande eller mor men trækker armene bagud, resignation, lav muskeltonus, sidder passivt og vil gerne ligge alene, sover tungt og længe, spiser men kan falde i søvn under måltidet eller spiser langsomt – **overdrevent passivt og hæmmet barn**.

Når man så sammenholder typer af børn med tilknytningsmønstre er der nogle ting der forstærker hinanden. Omgivelserne bliver hurtigere opmærksomme på de børn, hvor der sker denne forstærkning. Her bliver den **Ustabile omsorg** hurtigere tydelig.

(Kilde: Margareta B. Brodén: *Mor og barn i ingenmandsland*, Kbh. 1991, s. 171-184)

Forældres egne behov og opvækstvilkår fylder meget

Forældre der er vokset op i voldelige og omsorgssvigtende familier kan overføre deres egne tilknytningsforstyrrelser til deres egne børn. Hvis de kun har fået tilfredsstillende egne behov delvist eller sporadisk går personlighedsudviklingen i stå eller fejlspores. Jo tidligere eller jo mere depriverede de har været, desto mere utryk tilknytning og jo større skade har de lidt i deres personlighed. Jo flere belastningsfaktorer der har været under forældrenes opvækst, jo dårligere er deres prognose som forældre.

Undersøgelser peger på 3 faktorer som kan have betydning for om mødre formår omsorgen:

- en anden voksen der var tilstede og støttende under opvæksten
- en støttende partner i forbindelse med den nye mor rolle
- terapeutisk hjælp der til en vis grad har sat hende i stand til at bearbejde de tidligere oplevelser

(Kilde. Kari Killen, *Omsorgssvigt er alles ansvar*, 3. udgave. s. 168-174.)

Viborg Kommune

Opkvalificering af den tidlige indsats

Trivselsskema
– et redskab til vurdering af børns trivsel
og til tidlig opsporing

Viborg kommune 2012

Formål

Formålet med Trivselsskemaet og den systematisk organiserede brug heraf, er at det skal være en hjælp til systematisk at italesætte det 'anede', som der så kan sættes flere og flere ord på, efterhånden som der gennemføres en systematisk undren over hvad det er, der er på spil for barnet i den kontekst, som det befinder sig i. Denne undren og undersøgelse skal ske med afsæt i iagttagelser og gennem dialoger mellem de relevante fagpersoner og med inddragelse af barnets forældre.

Trivselsskemaet skal hjælpe den professionelle i forbindelse med tidlig opsporing, således at arbejdet med tidlig opsporing bliver en systematisk del af det professionelle arbejde. Redskabet er velegnet til at sætte fokus på alle børn – 'så alle børn ses' - og herunder hjælpe til at få fokus på børn der udviser tegn på begyndende vanskeligheder og/eller på børn som allerede er i vanskeligheder .

Desuden skal Trivselsskemaet være med til at sikre at:

- der sættes ord på de nogle gange vage fornemmelser af at barnet ikke trives og udvikler sig optimalt
- det er muligt at have dialog om de indledende iagttagelser inden en mere systematisk beskrivelse og analyse med fokus på barnets sociale kontekst, individualitet og behov sættes i gang.

Sådan gør vi i Viborg Kommune:

Dagplejen

Den enkelte dagplejer udfylder et skema for egne børn, og for de dagplejebørn som hun er sammen med i legestuen. Skemaet udfyldes 3 gange om året; første gang i januar og herefter i april og i oktober.

Besvarelsene sammenlignes i gruppen af dagplejere. Derefter har dagplejerne en kort dialog - gerne i form af korte runder - under ledelse af dagplejepædagogen. Dialogerne tager udgangspunkt i spørgsmålene under afsnit 3: *Refleksioner og dialoger omkring de enkelte børn.*

Afdelingslederen for dagplejen og dagplejepædagogerne laver – på baggrund af ovenstående en plan for hvordan det enkelte område konkret kan implementere brugen af Trivselsskemaet i dagplejen.

Handling og opfølgning:

Gul: For de børn hvis trivsel er givet farven gul:

Der laves en analyse ud fra Analysemodellen med afsæt i barnets situation.

Der inviteres til en dialog med forældrene for at dele undren og inddrage forældrenes perspektiv. Der laves en handleplan for initiativer i forhold til barnet i nuværende kontekst. Der opfordres til at gøre brug af tværfaglig sparring for at kvalificere analysen og i forhold til udviklingen af en handleplan (Fokusgrupper og Kompetencecenter).

Rød: For de børn hvis trivsel er givet farven rød:

Der følges op ved at lave en analyse og en handleplan i nuværende kontekst. Kontinuerlige fagfaglige og tværfaglige dialoger og inddragelse af forældrene om udvikling og indsatser: handleplan. Der opfordres til løbende tværfaglig sparring (Fokusgrupper og Kompetencecenter) på resultater af tiltag/handleplan og nye analyser.

TRIVSELSSKEMA

Udfyldt af:

Dato:

[illegible]

VEJLEDNING TIL TRIVSELSSKEMA:

Barnet kan kun have én farve. Der er 3 muligheder:

- Barnet trives
- Der er områder der undrer
- Der er grund til bekymring.

Vælg den farve, der passer bedst, til den viden du har om barnet.

De enkelte punkter skal naturligvis tilpasses barnets alder.

Definition af farverne (For de 0-2 årige):

Børn i grøn position: Barnet trives, udvikler sig og lærer på alle områder. F.eks.:

- Barnet har viser interesse for at lege med andre børn(en god, stabil kontakt til mindst én jævnaldrende)
- Barnet er aktivt deltagende i børnefællesskaber
- Barnet har en god og stabil omsorg fra en voksen (både ansatte og forældre)
- Barnet har en god, stabil kontakt.
- Barnet har en tryk tilknytning til primær omsorgsgiver
- Barnet fungerer og udvikler sig alderssvarende
- Barnet kan genkende og indgå i dagsrytmen
- Barnet kan vise glæde og begejstring
- Barnet har et positivt selvbillede/hviler i sig selv og viser vitalitet
- Andet

Børn i gul position: Der er områder, som undrer og skal undersøges og analyseres nærmere. F.eks.:

- Barnet, du ikke rigtigt "ser"
- Barnet, forældrene ikke rigtigt "ser"
- Barnet har forældre, du ikke rigtigt "ser"
- Barnet har forældre, hvor egne behov fylder meget
- Barnet er ikke eller kun sporadisk en del af et børnefællesskab
- Barnet viser sjældent glæde og begejstring
- Barnet viser utryk tilknytning
- Barnets trivsel og udvikling kræver særlig opmærksomhed
- Barnet har en udad-reagerende adfærd
- Barnet viser indadvendt adfærd – er følelsesmæssigt ude af balance
- Barnet viger i sin kontakt eller er ukritisk i sin kontakt
- Fornemmelser – der er noget i luften
- Andet

Børn i rød position: Der er grund til bekymring. Handlinger skal sættes i gang. F.eks.:

- Barnet er ikke en del af børnefællesskaberne. Barnet er på "tålt ophold"
- Barnet viser aldrig glæde og begejstring
- Barnet viser ingen vitalitet
- Barnet er svær at få kontakt med eller er ukritisk i sin kontakt
- Barnet mangler omsorg fra en voksen
- Barnet viser utryk tilknytning
- Barnet er truet i sin trivsel og udvikling
- Forældrene møder ikke op til forældrearrangementer
- Forældrenes forhold til barnet bærer præg af uforudsigelighed fx manglende struktur, rammesætning, forventninger, anerkendelse,
- Forældre om- og tiltaler barnet udpræget negativt
- Andet

TRIVSELSSKEMA

3. Refleksioner og dialoger omkring de enkelte børn

Nedenstående er spørgsmål til hjælp til refleksion og dialog mellem kolleger/de professionelle om de enkelte børns trivsel.

Børn i grøn position: Barnet trives, udvikler sig og lærer på alle områder. F.eks.:

- Hvordan kan du se, at barnet trives?
- Hvad er det der gør at barnet trives?
- Hvad kan du gøre mere af så barnet trives endnu bedre?
- Hvor har du din viden fra?
 - iagttagelser
 - dialog med barnet

Børn i gul position: Der er områder, som undrer og skal undersøges nærmere. F.eks.:

- Har du afprøvet noget i forhold til det, der undrer dig – hvordan reagerede barnet?
- Hvordan er din egen relation til barnet?
- Hvordan påvirker din relation barnet?
- Hvilken betydning har din relation til barnet for forældrene?
- Hvilken betydning har din relation til forældrene for barnet?
- Hvad ved du om, hvordan barnet oplever sin situation?
- Hvilke forskelle er der i jeres oplevelser af barnet? Hvad siger disse forskelle om jer?
- Hvornår ser du barnet trives? Hvad er det der gør at barnet trives?
- Er der sket ændringer siden sidste udfyldelse af skemaet?
- Hvordan skal du handle på din undren?

Bemærk: Hvis flere har farvet gul, må man undre sig sammen med forældrene.

Børn i rød position: Der er grund til bekymring. Handlinger skal sættes i gang. F.eks.:

- Hvordan kan du se at barnet ikke trives?
- Hvad ved du om, hvordan barnet oplever sin situation?
- Hvordan er din egen relation til barnet?
- Hvilken betydning har din relation til barnet for forældrene?
- Hvilken betydning har din relation til forældrene for barnet?
- Hvilke forskelle er der i vores oplevelser af barnet? Hvad siger disse forskelle om os?
- Hvornår ser du, barnet trives?
- Hvad gør, at barnet trives i de situationer?
- Er der sket ændringer siden sidste udfyldelse af skemaet?
- Hvordan skal der handles på vores bekymring?
 - Hvordan skal vi inddrage forældrene?
 - Hvem skal handle hvornår?
 - Hvem er tovholder?

TRIVSELSSKEMA

4. Overbliksskema

I dette skema kan I som kolleger samle Jeres individuelle farvelægninger, så I kan sammenligne og reflektere over det øjebliksbillede farvelægningen giver af barnets trivsel.

Dato: _____

Barnets navn _____

Ansattes navn	Grøn	Gul	Rød	Kommentar

Bilag 3.3 Trivselsskema i børnehaven

Trivselsskema

– for dagtilbud og skole

Der er to trivselsskemaer:

- et individuelt skema, der viser det enkelte barns sociale trivsel.
- et overbliksskema, der viser børnegruppens sociale trivsel som helhed.
(se nedenfor).

Individuelt skema

Her markerer den enkelte fagperson sin oplevelse af barnets sociale trivsel. Der er tre muligheder: **barnet trives**; der **er områder, der undrer**; **der er grund til bekymring** (se definition af farver i vejledning).

Barnets navn:

Udfyldt af:	Dato:				Uddybende kommentarer:

Forældreunderskrift _____

Overbliksskema

Overbliksskemaet kan benyttes til samlet at se på en børnefloks sociale trivsel. Her indsættes det enkelte barns trivselsfarve i skemaet.

Udfyldt af:

Dato:

Barnets navn:				Uddybende kommentarer:

Vejledning til brug af trivselsskemaet:

Sundhedsplejen:

Sundhedsplejerne udfylder et individuelt trivselsskema for alle børn, de besøger. Skemaet skal udfyldes ved hvert hjemme besøg. Derefter har sundhedsplejerne en kort dialog med kollegaer om de børn, der ikke synes at trives optimalt. Derudover deltager sundhedsplejersken sammen med teamet omkring 0. klasse i udfyldelsen af trivselsskemaerne (Der findes et specifikt vejledningsmateriale til sundhedsplejen).

Dagplejen:

Dagplejerne udfylder et individuelt trivselsskema for alle børn, der er i legestuen (med forældretilladelse). Skemaet udfyldes hver 3. måned (se årshjul nedenfor). Derefter har dagplejerne en kort dialog. Hvis det er muligt foregår denne sammen med dagplejepædagogen.

Daginstitutionen:

De ansatte i den enkelte daginstitution udfylder et individuelt skema for alle børn i børnegruppen og et overbliksskema for hele børnegruppen. Skemaerne udfyldes hvert halve år for børnehaven og hver tredje måned for vuggestuen (se årshjul nedenfor). Derefter har de ansatte en kort dialog om trivselsskemaerne.

Skolen/SFO:

De vigtigste lærere og børnehaveklasseledere, samt SFO udfylder et individuelt skema for alle klassens børn og et overbliksskema for klassen som helhed. Desuden deltager sundhedsplejersken sammen med teamet omkring 0. klasse i udfyldelsen af trivselsskema for børnene på dette klassetrin. Skemaerne udfyldes hvert halve år (se årshjul nedenfor). Derefter har de ansatte en kort dialog om trivselsskemaerne.

Årshjul: trivselsskemaerne udfyldes på de markerede tidspunkter i årshjulet.

Måned	Sundhedspleje	Dagpleje/vuggestue	Børnehave	Skole/SFO
Januar	Udfyldes ved hvert besøg.			
Februar				
Marts				
April				
Maj				
Juni				
Juli				
August				
September				
Oktober				
November				
December				

Definition af farverne:

(de enkelte punkter skal naturligvis tilpasses barnets alder).

NB: I trivselsskemaet ses på barnets sociale trivsel. Det vil altså sige, at eks. sprogveskkeligheder ikke nødvendigvis medvirker til en gul trivsel, hvis disse vurderes ikke at have betydning for barnets sociale trivsel.

Generelt:

Grøn trivsel generelt: Barnet trives, udvikler sig og lærer på alle områder. F.eks:

Grøn trivsel 0-3 år:

- Barnet er interesseret i kontakt
- Barnet er nysgerrigt interesseret i sin omverden
- Barnet udviser tillid
- Barnet "hviler" i sig selv
- Barnet er "fyldt op" følelsesmæssigt
- Barnet er grundlæggende glad og tilfreds

Grøn trivsel 4-10 år:

- Barnet har en god, stabil kontakt til mindst én jævnaldrende
- Barnet er aktivt deltagende i børnefællesskaber
- Barnet har en god og stabil omsorg fra voksen (både ansatte og forældre)
- Barnet fungerer alderssvarende
- Barnet kan se mening og sammenhæng i sit liv
- Barnet kan vise glæde og begejstring
- Barnet har et positivt selvbillede
- Barnet "hviler" i sig selv
- Barnet har legeaftaler
- Barnet har fritidsinteresser – barnet går til noget i fritiden?

Gul trivsel generelt : Der er områder, som undrer og skal undersøges nærmere. Forældrene bør her blive inddraget og der bør udfærdiges en handlingsplan.
F.eks.:

Gul trivsel 0-3 år:

- Kommer barnet stabilt i dagpleje?
- Er barnet ofte syg? Generel helbredstilstand?
- Hvordan er hygiejnen omkring barnet?
- Hvordan opleves barnet selvværd/selvtillid?
- Har barnet et stort behov for voksenkontakt?

- Virker barnet velstimuleret?
- Kontakter barnet nye voksne ukritisk?
- Kan barnet lide kropskontakt?
- Hvordan er barnet i sin kontakt / øjenkontakt?
- Kan barnet følge initiativer og selv tage initiativer (giv og tag)?
- Kan barnet indgå i relation?
- Er barnet ofte i konflikt?
- Kan barnet fordybe sig?
- Er der en god kontakt mellem barn og forældre?
- Hvordan opleves forældrenes ressourcer?
- Ønsker forældrene at samarbejde omkring deres barn?
- Hvordan er barnets søvnrytme?

Gul trivsel 4-10 år:

- Barnet, du ikke rigtigt ”ser”, eller ser for meget
- Barnet, forældrene ikke rigtigt ”ser”
- Barnet har forældre, du ikke rigtigt ”ser” – møder sjældent op til fællesarrangementer
- Barnet er ikke eller kun sporadisk en del af et børnefællesskab
- Barnet viser sjældent glæde og begejstring
- Fornemmelser – der er noget i luften
- Barnet er kontaktsøgende – ukritisk
- Barnet er ikke med til børnefødselsdage
- Barnet har ingen, eller sjældent legeaftaler
- Barnet er flagrende, ukoncentreret, er sjældent fordybet i leg med andre
- Barnet har ikke altid sine ”ting” i orden – madpakke, skiftetøj, tøj, hygiejne, skoleting mv.
- Barnet fungerer ikke aldersvarende på enkelte områder: motorik, sprog mv.
- Barnet har noget fravær eller er jævnlige syg
- Barnet har aldrig eller meget sjældent fri/ferie fra pasningstilbud?
- Andet

Rød trivsel generelt: Der er grund til bekymring og handlinger skal sættes i gang på baggrund af en udførlig handleplan.

F.eks:

Rød trivsel 0-3 år

- Barnet udviser mistrivsel.
- Barnet kommer meget ustabil.
- Barnet har mange konflikter.
- Barnets grundstemning er trist.
- Barnet virker utrygt.
- Barnet sover uroligt.
- Barnet har svært ved at være i kontakten med andre børn og voksne.
- Barnet opleves forvirret.
- Kontakten mellem barn og forældre opleves forandret.

Rød trivsel 4-10 år

- Barnet er ikke en del af børnefællesskaberne. Barnet er tålt men ikke anerkendt.
- Barnet fortæller ikke noget hjemmefra, eller fortæller udpenslende om livet derhjemme
- Barnet viser aldrig glæde og begejstring, intet eller meget lidt liv i øjnene
- Barnet kontakter overdrevent ukendte voksne
- Forældrene møder aldrig op til forældrearrangementer
- Forældrenes forhold til barnet bærer præg af uforudsigelighed
- Barnet fortæller udpenslende om livet derhjemme
- Barnet har intet eller meget lidt liv i øjnene
- Andet: som ” børn med gul trivsel” men af mere alvorlig karakter

Forslag til hjælp til refleksioner og dialoger omkring det enkelte barn

Grøn trivsel: Barnet trives, udvikler sig og lærer på alle områder. F.eks.:

- Hvordan kan du se, at barnet trives?
- Hvad er det der gør at barnet trives?
- Hvad kan du gøre mere af så barnet trives endnu bedre?
- Hvor har du din viden fra?
 - Iagttagelser
 - dialog med barnet

Gul trivsel: Der er områder, som undrer og skal undersøges nærmere. Hvis flere har tildelt barnet gul trivsel, bør man inddrage forældrene. Her bør også udarbejdes en handleplan. F.eks.:

- Har du afprøvet noget i forhold til det, der undrer dig – hvordan reagerede barnet?
- Hvordan er din egen relation til barnet?
- Hvordan påvirker din relation barnet?
- Hvilken betydning har din relation til barnet for forældrene?
- Hvilken betydning har din relation til forældrene for barnet
- Hvad ved du om, hvordan barnet oplever sin situation?
- Hvilke forskelle er der i jeres oplevelser af barnet? Hvad siger disse forskelle om jer?
- Hvornår ser du barnet trives? Hvad er det der gør at barnet trives? Er der sket ændringer siden sidste udfyldelse af skemaet Hvordan skal du handle på din undren?

Rød trivsel: Der er grund til bekymring. Handlinger skal sættes i gang på baggrund af udførlig handleplan. F.eks.:

- Hvordan kan du se at barnet ikke trives?
- Hvad ved du om, hvordan barnet oplever sin situation?

- Hvordan er din egen relation til barnet?
- Hvilken betydning har din relation til barnet for forældrene?
- Hvilken betydning har din relation til forældrene for barnet?
- Hvilke forskelle er der i vores oplevelser af barnet? Hvad siger disse forskelle om os?
- Hvornår ser du, barnet trives?
- Hvad gør, at barnet trives i de situationer?
- Er der sket ændringer siden sidste udfyldelse af skemaet?
- Hvordan skal der handles på vores bekymring
- Hvordan skal vi inddrage forældrene?
- Hvem skal handle hvornår?
- Hvem er tovholder?

Bilag 3.4 Trivselsskema i skolen

TRIVSELSSKEMA

VEJLEDNING til brug af Trivselsskema:

Fagpersoner udfylder hver for sig et trivselsskema for alle børn. Det er vigtigt, at dette sker inden man sætter sig sammen for den fælles refleksion. Der skrives uddybende kommentarer til alle børn – også hvor trivslen opleves som grøn.

Derefter sidder man sammen, samler og sammenligner farverne fra en eller flere kolleger på overbliksskemaet og reflekterer kort sammen. Refleksionerne tager udgangspunkt i refleksions- og dialogmodellen 'Opsporingstrekanten' mhp. at kvalificere forståelsen af det som observeres, opleves eller fornemmes omkring barnet.

1a. Trivselsskema: Definition af farverne

Der er 3 muligheder: **Barnet trives** - **Der er områder, der undrer** - **Der er grund til bekymring.**

Vælg den farve, der passer bedst til den viden, du har om barnets aktuelle trivsel – husk på at farven er udtryk for et øjebliksbillede.

Grøn trivsel: Barnet trives, udvikler sig og lærer på alle områder. Fx:

- Barnet har en god og stabil omsorg fra en voksen
- Barnet har en god, stabil kontakt til mindst én jævnaldrende
- Barnet er aktivt deltagende i børnefællesskaber
- Barnet har gode færdigheder og udvikler sig alderssvarende
- Barnet kan se mening og sammenhæng i sit liv
- Barnet viser glæde og begejstring
- Barnet har et positivt selvbillede
- Barnet har håb for fremtiden
- Familieforholdene bærer præg af forudsigelighed og respekt for barnet
- Andet

Gul trivsel: Der er områder, som undrer og skal undersøges nærmere. F.eks.:

- Barnet, du ikke rigtigt ser
- Barnet, der gør, at du reagerer mere end situationen tillader
- Barnet, forældrene ikke rigtigt ser
- Barnet har forældre, du ikke rigtigt ser
- Barnet er ikke helt en del af noget børnefællesskab. Sporadisk deltagelse.
- Barnet viser sjældent glæde og begejstring
- Fornemmelser – der er noget i luften
- Andet

Rød trivsel: Der er grund til bekymring. Handlinger skal sættes i gang. F.eks.:

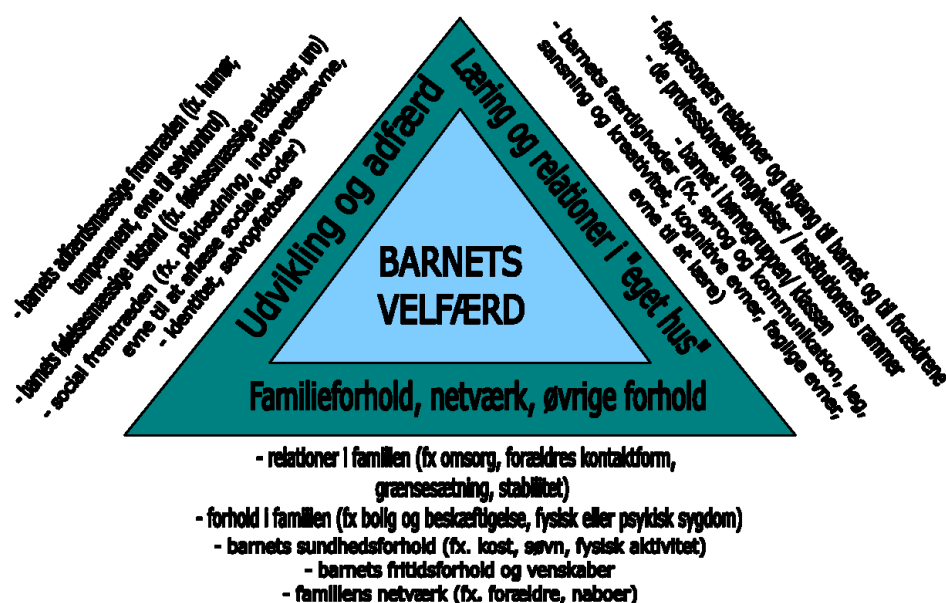
- Barnet er ikke en del af børnefællesskaberne. Leger fx mest i periferien af andre børns leg
- Barnet fortæller ikke noget hjemmefra, eller om noget oplevet
- Barnet viser ikke glæde og begejstring
- Barnet kontakter overdrevent ukendte voksne
- Forældrene møder ikke op til forældrearrangementer
- Familieforhold bærer præg af uforudsigelighed
- Andet

2a. Overbliksskema: Den fælles refleksion og dialog omkring det enkelte barn

Opmærksomhedspunkter:

- Hvor har du din viden fra? – Egne iagttagelser? – Fornemmelser? – Dialog med barnet? – Andet?
- Hvad ved du om, hvordan barnet selv oplever sin situation?
- Hvilke forskelle er der i vores oplevelser af barnet? Hvordan forstår vi disse forskelle?
- Er der sket ændringer siden sidste udfyldelse af skemaet?

'Opsporingstrekanten's' fokusområder er med til at sikre, at man ser og forstår barnet i sin hele kontekst. Det er vigtigt, at man foretager en bevidst refleksion ift. hvordan man forstår og placerer det, man ser, fornemmer eller undrer sig over omkring barnet – tænker man fx det handler om noget, der sker i "eget hus" eller i hjemmet? Og er der enighed om den vurdering?

Spørgsmål til hjælp til refleksion og dialog (fokus på højre side af : 'læring og relationer i eget hus'):

Grøn trivsel: Barnet trives, udvikler sig og lærer på alle områder. F.eks.:

- Hvordan kan du se, at barnet trives?
- Hvad kan du gøre mere af, så barnet trives endnu bedre?
- Er der perspektiver, du ikke ser?

Gul trivsel: Der er områder, som undrer og skal undersøges nærmere. F.eks.:

- Har du afprøvet noget i forhold til det, der undrer dig – hvordan reagerede barnet?
- Hvordan er din egen relation til barnet? Og hvordan påvirker det barnet?
- Hvordan er din relation til barnets forældre? Og hvilken betydning har det for barnet?
- Hvornår ser du, at barnet trives? Hvad er det, der gør, at barnet trives i de situationer?
- Hvordan skal du handle på din undren?

Rød trivsel: Der er grund til bekymring. Handlinger skal sættes i gang. F.eks.:

- Hvordan kan du se, at barnet ikke trives?
- Hvordan er din egen relation til barnet? Og hvordan påvirker det barnet?
- Hvordan er din relation til barnets forældre? Og hvilken betydning har det for barnet?
- Hvornår ser du, at barnet trives? Hvad er det, der gør, at barnet trives i de situationer?
- Hvordan skal der handles på vores bekymring? Og hvornår?

3.a TRIVSELSVURDERING – og videre handling:

‘Trivselsskemaet’ og ‘Overbliksskemaet’ er arbejdsredskaber, som indgår i den bevidste og systematiske refleksion i forhold til hvert enkelt barn.

I Trivselsvurderingen noteres den fælles vurdering af barnets trivsel. Der er ikke krav om enighed i forhold den fælles vurdering – men uenighed eller tvivl kræver ofte, at man handler på det.

Grøn - Barnet trives, udvikler sig og lærer på alle områder.

Der foretages ikke yderligere ift. involvering af forældrene.

Gul - Der er områder, som undrer og skal undersøges nærmere:

Hvis 2 eller flere har markeret gult ift. et barn, så er hovedreglen, at forældrene orienteres og inddrages ift. at undersøge, hvad det evt. handler om og hvorvidt, der skal handles. Dette gælder særligt, hvis man placerer det man ser, fornemmer eller undrer sig over ift. venstre side af trekanten: Barnets udvikling og adfærd, eller i bunden af trekanten: barnets familieforhold mv.

Eksempel, hvor hovedreglen kan fraviges: I tilfælde hvor barnets trivsel fx er markeret med flere gule X'er, og det fx er begrundet i at flere 'ikke rigtig ser barnet', eller på anden måde noget, der handler om egne relationer til barnet, så kan der arbejdes på at bedre dette uden at orientere forældrene.

Rød - Der er grund til bekymring - handlinger skal sættes i gang:

Forældrene orienteres og inddrages i alle tilfælde mhp. at udvide forståelsen for barnet og lave aftaler omkring handling.

Kategoriseringen i farver er udelukkende til internt arbejdsbrug – og anvendes *ikke* i en evt. dialog med forældrene. Derfor er det vigtigt at konklusionen på TRIVSELSVURDERINGEN beskriver vurderingen af barnets trivsel med 'ord og sætninger' og ikke længere som **rød, gul, grøn**-trivsel.

I TRIVSELSVURDERINGEN afkrydses det herefter, **om** der skal ske handling på baggrund af trivselsskemaet, **hvad** der skal ske og det noteres, **hvem** der er tovholder i forhold til at sikre at det sker.

Selve TRIVSELSVURDERINGEN gemmes i 'barnets/elevens mappe'. Forældre har ret til at få indsigt i de dokumenter, der udarbejdes omkring deres barn, og dermed også i Trivselsvurderingen.

Trivselsvurderingen indgår som et bilag til overgangsskemaet ved barnets overgang til nye enheder – med forældresamtykke.

De forudgående refleksioner i Trivselsskema og Overbliksskema er udelukkende vores arbejdsnotater. De må *ikke* laves digitalt og gemmes *ikke* i 'barnets mappe'. Forældrene har *ikke* ret til at få indsigt i forhold til disse.

TRIVSELSSKEMA

Her markerer hver enkelt fagperson sin oplevelse af barnets trivsel.

Der er 3 muligheder: **Barnet trives** - **Der er områder, der undrer** - **Der er grund til bekymring**.
Vælg den farve, der passer bedst, til den viden du har om barnets aktuelle trivsel – husk på at farven er et øjebliksbillede af barnets trivsel lige nu.

Se vejledningen for definitioner på de 3 farver.

1. Trivselsskema.

Udfyldt af:

Dato:

Barnets navn:	Grøn	Gul	Rød	Uddybende kommentar

TRIVSELSSKEMA

2. Overbliksskema

I dette skema kan I som kollegaer samle Jeres individuelle farvelægninger, så I kan sammenligne og sammen reflektere over det øjebliksbillede, som det giver af barnets trivsel hos Jer.

Barnets navn: _____

Gav det seneste trivselsskema anledning til handling?

Nej ☐ Ja ☐

Hvis ja, hvilken:

Samtale med forældrene, evt. tlf.kontakt

Samtale med forældrene, brug af Vækstmodellen

Tværfagligt netværksmøde

Fagligt sparringsforum

Andet: _____

Ansattes navn:	Grøn	Gul	Rød	Den enkeltes kommentar:

TRIVSELSSKEMA

TRIVSELSVURDERING - til barnets mappe

Barnets navn: _____

Dato for trivselsvurdering:

Konklusion på den fælles refleksion over barnets aktuelle trivsel:

Giver trivselsvurderingen anledning til handling? Nej ☐ Ja ☐

Hvis JA, hvilken:

Samtale med forældrene, evt. tlf.kontakt
Samtale/møde med forældrene, brug af Vækstmodellen
Tværfagligt netværksmøde
Fagligt sparringsforum

Andet:

Hvis JA, hvem er tovholder:

Bilag 4: Overgangsskemaer

Bilag 4.1 Overgangsskema dagplejen – daginstitution

Kære forældre

Assens Kommune deltager i forskningsprojektet "Opkvalificering af den tidlige indsats", som frem til slutningen af 2012 sætter fokus på 0 – 10-årige børn. Projektet har som overordnet mål at skabe betingelser for, at alle børn får den bedste start ved at sætte fokus på børns trivsel. Forskningsprojektet foregår i seks kommuner, og resultaterne af forskningen skal sidenhen komme alle kommuner i Danmark til gavn.

I Assens Kommune deltager fire områder: Assens, Vissenbjerg, Glamsbjerg og Ebberup, og i de fire områder deltager alt personale fra fagområder, som arbejder med børn mellem 0 – 10 år: Sundhedsplejen, dagplejen, daginstitutioner, skoler/SFO, PPR-psykologer og socialrådgivere.

Forskning viser, at barnets overgange og samarbejde mellem de professionelle og forældre har stor betydning for barnets trivsel det nye sted. Derfor er der i samarbejde mellem faggrupperne på 0 – 10 års området udviklet et overgangsskema, som skal medvirke til, at informationer videregives, og at dette sker skriftligt og sammen med forældrene. Hensigten er, at skemaet udfyldes af forældre og fagpersonale ved overgang fra hjem til dagpleje/vuggestue, fra dagpleje/vuggestue til børnehave og igen fra børnehave til skole/SFO.

Børnesynet er, at børn er unikke, og at børn ligesom voksne konstruerer sig i forhold til de nye omgivelser og nye relationer. Det er derfor en udfordring at overbringe viden fra en sammenhæng til en ny. Her er forældrene en særlig ressource, da de kender barnets forløb fra det afgivende sted, kender barnet fra hjemmet og er som barnet ofte også nye – det nye sted.

I samarbejde med jer som forældre vil vi følge barnet i overgange til nye tilbud, så vi bliver bedre til at sikre sammenhæng for dig/er og dit/jeres barn, og så barnet fra start får den nødvendige indsats eller støtte i et nyt tilbud, hvis der er brug for det.

I er som forældre dem, der kender jeres barn bedst, og forældresamarbejdet er derfor også helt centralt i forbindelse med projektet.

Ønsker du/I at vide mere, er du/I velkommen til at spørge jeres sundhedsplejerske, dagpleje, daginstitution, skole eller kontakte projektleder i Assens Kommune Anette Lauridsen på mail anlau@assens.dk eller telefon 64 74 68 49.

Du/I kan læse mere om projektet på: <http://www.akf.dk/opsporing>

Brobygning for børn ved overgange – skema

Skemaet udfyldes af forældre og den/de afgivende fagpersoner

- Sundhedsplejerske før barnet starter i dagpleje/vuggestue
- Dagpleje/vuggestue før børnehavestart
- Børnehave før skolestart

Skemaet skal anvendes ved alle overgange efter 1. marts 2011

Efter 3 – 4 måneder i den nye institution/skole evalueres forløbet. Evalueringen tager udgangspunkt i den samlede børnegruppe og skal særligt svare på, om der bliver givet de væsentligste oplysninger til modtagende institution, og om hvordan forløbet har været. Tilbagemeldinger på enkeltbørn sker kun i forhold til børn med behov for en særlig opmærksomhed – med forældreaccept.

Hvis evalueringen giver anledning til justeringer, foretages de.

- fra hjemmet til dagpleje/vuggestue
- fra dagpleje/vuggestue til daginstitution
- fra daginstitution til skole/SFO

Udfyldes af forældre, sundhedspleje, dagplejen eller daginstitution før barnets overgang.

Skema er udfyldt af:
Barnets navn:
Barnets cpr.:
Navn på barnets forældre Mor: Far: Eventuelle søskende:
Forældremyndighedsindehaver Fælles: Mor: Far: Barnet bor hos:

Udfyldes af forældre: Den vigtigste information, som I vurderer, har betydning for barnets start og modtagelse det nye sted
Kort beskrivelse af barnets styrker og særlige kendetegn
Kort beskrivelse af barnets eventuelle vanskeligheder eller særlige udfordringer
Udfyldes af sundhedsplejerske, dagpleje eller børnehave: Den vigtigste information, som I vurderer, har betydning for barnets start og modtagelse det nye sted
Kort beskrivelse af barnets styrker og særlige kendetegn
Kort beskrivelse af barnets eventuelle vanskeligheder eller særlige udfordringer

Udfyldes gerne i samarbejde mellem forældre og sundhedsplejerske/dagpleje/børnehave

Har barnet været tilknyttet

PPR:

Talepædagog:

Støttepædagog:

Fysio/ergoterapeut:

Specialrådgivning:

Sygehus:

Speciallæge:

Andet:

Vedlæg evt. bilag.

Vedlæg evt. TRAS

Anamnese – kort om graviditet, fødsel, ernæring og udvikling

Er barnet medicineret?

Ved ja – kort redegørelse

Andre oplysninger med relevans for barnets trivsel og udvikling / skoleplacering

Set af ¹

Underskrift forældre

Underskrift sundhedsplejerske/dagtilbud

¹ Underskriften er samtidig en tilladelse til, at skemaet må videresendes til barnets kommende dagtilbud/ skole.

Bilag 4.2 Overgangsskema sundhedsplejen – dagplejen

VIBORG
KOMMUNE

Overgang fra dagpleje/vuggestue til børnehaver.

At knytte de skilte verdener sammen.

Dagpleje/vuggestue

- Ved 2½ års alderen tilbydes alle forældre en forældresamtale.
 - **Overgangsskemaet** og introbrevet til skemaet, sendes eller udleveres til forældrene af dagplejen/vuggestuen inden selve samtalen, som en del af forældrenes forberedelse til samtalen.
 - Ved selve samtalen udfyldes overgangsskemaet (bilag 2) sammen med forældrene

Dagpleje:

- Både dagplejer og dagplejepædagog deltager i samtalen
- Samtalen foregår i dagplejehjemmet primært i middagsstunden.
- Inden samtalen er der lavet Trivselsskema og der kan laves en TRAS på barnet i dagplejen.

Vuggestue:

- Samtalen foregår i vuggestuen
- Inden samtalen er der lavet Trivselsskema

2½ års samtalen:

Formål med samtalen:

At gøre status på tiden i dagplejen/vuggestuen med henblik på at skabe de bedste forudsætninger for en god overgang og start i børnehaven.

Samtalens indhold og form:

- Forventningsskemaet (Bilag 1): anvendes som ramme om samtalen
- Overgangsskemaet (Bilag 2): skal udfyldes under samtalen og underskrives. Underskriften er samtidig forældrenes tilladelse til at overgangsskemaet må videregives til den kommende institution. Skemaet kan sendes før - eller overdrages ved den kommende overleveringssamtale.

Handleplan:

- Hvad skal vi som forældre og personale have fokus på frem til starten i børnehaven?
- Ved bekymring er der mulighed for at afholde et nyt møde inden børnehavestart og overleveringssamtale.

Inden start i børnehaven

- **Besøg i børnehaven:** Dagplejer/vuggestuen besøger børnehaven et par gange inden start.
 - **Formål:** At barnet bliver fortrolig med børnehaven og stuepædagogerne
 - **Ansvarlig:** Dagplejer/vuggestuepædagog kontakter børnehaven for dato.
- **Overleveringssamtale:** Inden barnet starter i børnehaven laves en overleveringssamtale i børnehaven, hvor dagplejepædagogen (og evt. dagplejeren)/vuggestuepædagogen, deltager sammen med forældrene og kontaktpædagogen fra børnehaven.
- Dette sker senest 1 måned før start.
 - **Alle forældre** tilbydes en overleveringssamtale.
 - **Formål:** At videregive det aftalte fra 2½ års samtalen, overgangsskemaet samt evt. aflevere TRAS skema på barnet.
 - **Overleveringssamtale:** Dagplejepædagogen/vuggestuepædagogen kontakter børnehaven med henblik på en overleveringssamtale sammen med forældrene.
 - **Ansvarlig:** Det er et **fælles ansvar** mellem dagplejepædagogen/vuggestuen og kontaktpædagogen i børnehaven at tilrettelægge og afholde samtalen.
 - Hvis forældre og medarbejdere skønner, at det er relevant for barnets trivsel i børnehaven, kan overgangsskemaet vedlægges barnets mappe
 - Der laves et nyt overgangsskema sammen med forældrene ved overgangen fra børnehaven til skole.

- **Begyndermøde:** barnet indbydes til begyndermøde ca. 1 måned inden starten i børnehaven.
 - **Formål:** At forældrene og barnet sammen introduceres til børnehaven og møder kontakt pædagogen og der afstemmes forventninger.
 - **Ansvarlig:** Kontaktpædagogen.

Overlevering for børn i en udsat position

Forældre til børn i en udsat position inviteres til overleveringsmøde hvor både kontaktpædagogen, dagplejepædagog/vuggestuepædagog og andre relevante fagpersoner f.eks. psykolog og talepædagog kan deltage.

- **Formål:** At der sker en formaliseret udveksling af informationer og viden om børn i en udsat position til gavn for barnets udvikling.
 - Overgangsskemaet skal også anvendes
- **Ansvarlig:** Dagplejen/vuggestuen

Evaluering af overgange

Tidspunkt.

Efter 3 – 4 måneder i den nye institution evalueres forløbet (tag afsæt i bilag 3).

Evalueringen tager udgangspunkt i den samlede børnegruppe og skal bl.a. svare på, om der bliver givet de væsentligste oplysninger videre til modtagende institution, og om hvordan overgangsmodellen/processen har fungeret. Herunder skal der fokus på overleveringssamtalens indhold, form og samarbejdet omkring den.

Tilbagemeldinger på enkeltbørn sker kun i forhold til børn med behov for en særlig opmærksomhed – med forældredeltagelse og/eller accept. Hvis evalueringen giver anledning til justeringer, foretages de.

Form: Evalueringen foregår mellem lederne som en del af et lederteam møde i området.

Formål:

- At forbedre processen således at børnene får den bedst mulige overgang mellem dagplejen/vuggestuen og børnehaven.
- At vurderer om overgangsskemaet har indeholdt de relevante informationer
- At drøfte samarbejdet og form og indhold af overleveringssamtalen

Ansvarlig: Områdelederen

Bilag 1: Forventningsskema

Bilag 2: Overgangsskema

Bilag 3: Evaluerings spørgsmål

Bilag 1
Forventningsskema

Forventninger til børn og forældre vedrørende overgang fra dagpleje/vuggestue til børnehave.

- Fundamentet for den treårige børnehaveperiode: Tillid, tryghed skal opbygges mellem forældre, personale og andre børn.

Barnets fysik. • At barnet så vidt mulig er renlig. Meget vigtigt hvis barnet skal i Skovbørnehave eller ude gruppe. • Middagssøvn er aftagende. • Skal kunne gå med på ture. • Spise mad selv • Motiveret til selv at prøve af/påklædning.	
Det sproglige. • At barnet er motiveret for at bruge sproget. • Babysproget er aftagende og barnet anvender jeg – og ikke mig – om sig selv. • At der dannes sætninger på 2-4 ord i rette sammenhæng. • Interesse for historier, sang, sanglege, rim/remser. • Brugen af sut.	
Det sociale. • Er interesseret i rollelege. • Parat til at indgå i børnehavens konkrete hverdag. • Nysgerrighed overfor andre voksne og børn. • Afprøve lege, legetøj og beskæftigelsesmaterialer. • Begyndende interesse for at indgå i mindre /større fællesskaber. • Interesse for at afprøve nye udfordringer ude/inde. Forældre. • Siger ja til at dele et fællesskab med mange børn og voksne. • Fra lille enhed til en stor "fra småt til stort". • Være opsøgende overfor informationer. • Forholde sig til flere voksne og andre børn.	
Overlevering: • Overgangsskemaet udfyldes ○ Hvad skal der overleveres til børnehaven? ○ Hvad skal dagplejen/vuggestuen fortælle?	

Bilag 2: Overgangsskema

Kære forældre

Viborg Kommune deltager i forskningsprojektet "Opkvalificering af den tidlige indsats", som frem til slutningen af 2012 sætter fokus på 0 – 10-årige børn. Projektet har som overordnet mål at skabe betingelser for, at alle børn får den bedste start ved at sætte fokus på børns trivsel.

Forskningsprojektet foregår i fem kommuner, og resultaterne af forskningen skal siden hen komme alle kommuner – og især alle børn - i Danmark til gavn.

I Viborg Kommune deltager 4 områder. Det er Bjerringbro/Bøgeskov, Houlkær, Karup og Frederiks. I de fire områder deltager alt personale fra fagområder, som arbejder med børn mellem 0 – 10 år: Det er sundhedsplejen, dagplejen, daginstitutioner, skoler, SFO, psykologer og tale/høre konsulenter fra Pædagogisk Psykologisk Rådgivning og socialrådgivere fra Familieafdelingen.

Forskning viser, at barnets overgange, og samarbejdet mellem de professionelle og jer som forældre, har stor betydning for barnets trivsel det nye sted. I er som forældre dem, der kender jeres barn bedst, så i samarbejde med Jer, vil vi følge jeres barn i de forskellige overgange. Derfor er der udviklet dette overgangsskema, som vi sammen med Jer skal afprøve. Skemaet skal medvirke til, at informationer videregives fra en institution til en anden, og at det sker skriftligt og sammen med forældre.

Overgangsskemaet udfyldes af Jer og fag-personalet sammen ved overgangen fra sundhedspleje til dagpleje/vuggestue, fra dagpleje/vuggestue til børnehave og igen fra børnehave til skole/SFO. Det foregår ved en samtale som jeres sundhedsplejerske, dagplejer, vuggestue – eller børnehavepædagog, inviterer jer til. Overgangs-skemaet indgår på dermed som et led i den faste procedure, som foregår i forbindelse med alle overgange fra en institution til en anden i Viborg Kommune.

Der laves et nyt overgangsskema hver gang jeres barn skifter fra en institution til en anden.

På denne her måde håber vi at kunne sikre den bedste sammenhæng for både jer og jeres barn, så jeres barn får den bedste start og støtte det nye sted.

Ønsker du/I at vide mere, er du/I altid velkommen til at spørge jeres sundhedsplejerske, dagpleje, daginstitution, skole/SFO.

Tak fordi du/I vil være med til at afprøve skemaet.

Med venlig hilsen

B&U Forvaltningen, Viborg Kommune

PS: Du/I kan læse mere om forskningsprojektet på: <http://www.akf.dk/opsporing>

Overgangsskema

- at skabe bro for børn ved overgange

Skemaet udfyldes af forældre sammen med sundhedspleje, dagpleje, vuggestue eller børnehave før barnets overgang:

- Forældre og sundhedsplejerske før barnet starter i dagpleje/vuggestue
- Forældre og dagpleje/vuggestue før børnehavestart
- Forældre og børnehave før skolestart

Skemaet **skal** anvendes ved alle overgange i 2012.

Skema er udfyldt af:
Barnets navn:
Barnets cpr.:
Navn på barnets forældre Mor: Far: Eventuelle søskende:
Forældremyndighedsindehaver Fælles: Mor: Far: Barnet bor hos:
Udfyldes af forældre: Hvad er den vigtigste information, at give videre, som I vurderer, har betydning for barnets start og modtagelse det nye sted?
Kort beskrivelse af barnets styrker og særlige kendetegn
Kort beskrivelse af barnets eventuelle vanskeligheder eller særlige udfordringer

Udfyldes af sundhedsplejerske, dagpleje eller børnehave: Den vigtigste information, som I vurderer, har betydning for barnets start og modtagelse det nye sted
Kort beskrivelse af barnets styrker og særlige kendetegn
Kort beskrivelse af barnets eventuelle vanskeligheder eller særlige udfordringer
Udfyldes gerne i samarbejde mellem forældre og sundheds-plejerske/dagpleje/børnehave Har barnet været tilknyttet PPR(pædagogisk psykologisk rådgivning): Tale/høre konsulent: Psykolog: Ressourcekorpsset: Fysioterapeut: Sygehus: Speciallæge: Andet: Vedlæg evt. bilag. Vedlæg evt. TRAS

Anamnese – kort om graviditet, fødsel, ernæring og udvikling
Er barnet medicineret? Ved ja – kort redegørelse
Andre oplysninger med relevans for barnets trivsel og udvikling / skoleplacering

Set af ¹

Underskrift forældre

Underskrift sundhedsplejerske/dagtilbud

¹ Underskriften er samtidig en tilladelse til, at skemaet må videregives til barnets kommende dagtilbud/ skole.

Bilag 3 : Evaluering**Evaluering af overleveringsproceduren fra dagpleje/vuggestue til børnehaver****Støttespørgsmål:**

- Var overleveringen til gavn for børnenes start i børnehaven?
- Hvad har især været værdifuldt?
- Var overleveringen til gavn for personalet?
- Hvad har især været værdifuldt?
- Var overleveringen til gavn for samarbejdet mellem forældre og personale?
- Hvad har især været værdifuldt?
- Hvordan fungerede overleveringssamtalerne? (form, indhold, roller, opgaver, samarbejde)
- Hvad har især været værdifuldt?
- Har alle relevante personer været involveret i overgangen?
- Var der oplysninger I ikke fik – eller oplysninger der ikke var relevante?(overgangsskemaet vurderes)
- Er der noget I ønsker at forstærke og/eller forandre i forhold til næste overgang fra dagplejen/vuggestuen?
- Andet?

Barnets Bog – overgange og sammenhænge

Vordingborg Kommunes Børn, Unge og Familiepolitik foreskriver, ”at hele børne- og ungeområdet inddrages for at sikre en forebyggende og tidlig indsats, rummelighed og sammenhæng mellem sektorer og instanser. Formålet er bl.a. at skabe sammenhæng i barnets liv,” så alle overgange, herunder overgangen fra en institution til en anden, opleves gnidningsfrit og positivt.”

Hensigten med Barnets bog – overgange og sammenhænge er:

At forældre og børn oplever en sammenhæng i kommunens tilbud, og at overgange fra en institutionstype til en anden foregår så nænsomt og trygt som muligt. Det opnås bl.a. ved at:

- Erfaringer skal følge med det enkelte barn - det gælder barnets egne, forældrenes og personalets erfaringer.
- Der arbejdes ud fra en ressourceorienteret og anerkendende tilgang.
- Forældrene inddrages mest muligt i et respektfuldt samarbejde.
- Personalet skal have indsigt i hinandens målsætninger, metoder og arbejdsgange.
- Børn med særlige behov skal i overgangene mellem de forskellige tilbud have særlig opmærksomhed.

Overgang og sammenhæng:

For at sikre kontinuitet i opsamling af viden om det enkelte barns udvikling, sammenhæng og gode overgange fra en institutionstype til en anden f.eks. dagtilbud til skole – aftaler institutionerne procedurer for overgange, og der overleveres på skrift om det enkelte barn. Overleveringen af oplysninger sker efter aftale med forældrene, og der skal foreligge en samtykkeerklæring. Arbejdet med overgange og sammenhænge sker ud fra en anerkendende og ressourceorienterede tilgang. Inden for dette koncepts ramme – der skal betragtes som en minimumsbestemmelse – kan de enkelte institutioner i samarbejde videreudvikle deres egne koncepter for overgange.

Sundhedsplejerske/dagpleje-vuggestue:

Brobygningen mellem sundhedspleje og dagpleje/vuggestue sker med det formål at medvirke til, at information, der er nyttig og nødvendig for barnets udvikling og trivsel følger barnet. Det sikres ved flg. procedure:

- ved 8.månedersbesøget og altså inden barnet skal starte i dagpleje/vuggestue udfylder sundhedsplejerske og forældre sammen vedlagte skema og aftaler om det også skal videregives til pladsanvisningen.
- Skemaet sendes til dagpleje/vuggestue.
- Dagpleje/vuggestue videregiver de skemaer, som forældre har været med til at beslutte skal videre til pladsanvisningen.

Dagpleje-vuggestue/daginstitution

For at sikre kontinuitet i opsamling af viden om det enkelte barns udvikling, sammenhæng og gode overgange fra dagpleje til daginstitution, arbejdes der med dertil hørende overgangsskema, der overleveres på skrift om det enkelte barn. Overleveringen af oplysninger sker efter aftale med forældrene, og der skal foreligge en samtykkeerklæring. Denne er en del af skemaet. Arbejdet med overgange og sammenhænge er ud fra en anerkendende og ressourceorienteret tilgang. Inden for dette koncepts ramme – der skal betragtes som en minimumsbestemmelse – kan de enkelte institutioner i samarbejde udvide deres egen overlevering.

Brobygningen mellem dagpleje/vuggestue og daginstitution sker med det formål at medvirke til, at information, der er nyttig og nødvendig for barnets udvikling og trivsel følger barnet. Det sikres ved flg. procedure:

- når der er nogle måneder til barnet skal starte i daginstitution, udfylder dagplejeren/vuggestuepædagogen og forældre sammen vedlagte skema.
- Skemaet sendes til daginstitutionen.

Daginstitution/skole

Overgangen mellem daginstitution til SFO/skole omfatter dels nogle organisatoriske og pædagogiske overgangsaktiviteter i form af gensidige besøg, orienteringsmøder for forældre m.m. og dels en videregivelse af oplysninger på skrift suppleret med en mundtlig overlevering. Den enkelte skole/SFO og daginstitution aftaler selv, hvordan forløbet i overgangen skal struktureres og hvilke elementer, det skal indeholde. Det er dog et krav, at nedenstående skema udfyldes, afleveres til skole/SFO og anvendes som grundlag for en mundtlig overlevering af oplysninger. Overleveringen af oplysninger sker efter aftale med forældrene, og der skal foreligge en samtykkeerklæring. Denne er en del af skemaet. Skemaet kan suppleres med en portfolio indeholdende barnets historie og oplevelser.

To love – en fælles opgave:

Dagtilbud reguleres af Dagtilbudsloven, mens skole og SFO reguleres af folkeskoleloven. De to love har forskellige formålsparagraffer, men også væsentlige ligheder.

Dagtilbudsloven	Folkeskoleloven
§ 1, stk. 1. Formålet med denne lov er at fremme børns og unges trivsel, udvikling og læring gennem dag-, fritids- og klubtilbud samt andre socialpædagogiske fritidstilbud. § 7. Børn i dagtilbud skal have et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres trivsel, sundhed, udvikling og læring. Stk. 2. Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene give børn omsorg og understøtte det enkelte barns alsidige udvikling og selvværd samt bidrage til, at børn får en god og tryk opvækst. Stk. 3. Dagtilbud skal fremme børns læring og udvikling af kompetencer gennem oplevelser, leg og pædagogisk tilrettelagte aktiviteter, der giver børn mulighed for fordybelse, udforskning og erfaring. Stk. 4. Dagtilbud skal give børn medbestemmelse, medansvar og forståelse for demokrati. Dagtilbud skal som led heri bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund. Stk. 5. Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene sikre en god overgang til skole ved at udvikle og understøtte grundlæggende kompetencer og lysten til at lære. Dagtilbud skal i samarbejde med skolerne skabe en sammenhængende overgang til skole og fritidstilbud.	§ 1. Folkeskolen skal i samarbejde med forældrene give eleverne kundskaber og færdigheder, der: forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere, gør dem fortrolige med dansk kultur og historie, giver dem forståelse for andre lande og kulturer, bidrager til deres forståelse for menneskets samspil med naturen og fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling. Stk. 2. Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så eleverne udvikler erkendelse og fantasi og får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle. Stk. 3. Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens virke skal derfor være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati. § 11. Undervisningen i børnehaveklasser gives overvejende i form af leg og andre udviklende aktiviteter. Det tilstræbes at gøre børnene fortrolige med skolens daglige liv.

De mange ligheder giver en solid basis for et tæt samarbejde mellem dagtilbud og skole om at skabe sammenhæng mellem de pædagogiske miljøer.

Samarbejdet understøttes endvidere af en række lovbundne tiltag, såsom:

- sprogvurdering i 3-årsalderen (af børn med forsinket sprogudvikling, samt 2-sprogede eller hjemmepassede børn)
- Sprogvurdering i børnehaveklassen.
- Pædagogiske læreplaner.
- Elevplaner.
- Obligatoriske temaer i børnehaveklassen.

Men kun med et grundigt kendskab til hinanden og gensidig forståelse kan samarbejdet tilrettelægges og fungere.

Forslag til Brobygningsaktiviteter:

- En besøgsrække, hvor de kommende børnehaveklassebørn stifter bekendtskab både med pædagogerne fra SFO' en, børnehaveklasselederne og de øvrige børn, som skal starte i børnehaveklassen.
- 2. klasse er venskabsklasse for de kommende skolebørn og besøger institutionen inden skoleferien sammen med klasselæreren.
- En måneds tid efter skolestart besøger børnehaveklassebørnene institutionen igen sammen med børnehaveklasselederen.
- Fyraftensmøde for forældre til kommende skolebørn.
- Samtaler. I børnehaven afholdes samtaler med forældrene til kommende skolebørn.
- Videregivelse af oplysninger. Modtagende og afgivende institutioner afholder overlappingsnak, inden eleverne starter. Det besluttede brobygningsskema afleveres. I de tilfælde, hvor der er særligt behov for videregivelse af oplysninger, som gavner barnet fortæller pædagogerne om, hvad der virker for barnet.

**Overgangsskema
sundhedsplejerske – dagpleje/vuggestue**

Barnets navn		
Cpr.nr.		
Adresse		
Forældrenes navne:		
Afgivende Sundheds-plejerske		
Kommende Dagplejer/Vuggestue		

Dato for pasningsbehov: _____

Relevante oplysninger (f.eks. fødselsvægt- og tidspunkt, indlæggelser, behandlinger, amning, flaske, mad udvikling, søskende):

Specielle forhold omkring barnet/familien, som det er vigtigt dagtilbuddet kender til, så barnet får så godt et ophold som muligt:

Hermed gives samtykke til, at sundhedsplejersken udveksler ovenstående oplysninger om barnet, og samarbejder med dagplejeren. Dette bruges for at få et godt kendskab til barnets styrker, med henblik på at skabe optimale rammer for barnets kommende dagplejetid.

Dato:

Forældreunderskrift: _____

Dagplejen sender også skemaet til: Vordingborg Kommune, Pladsanvisningen, Valdemarsgade 43, 4760 Vordingborg inden barnet optages i dagtilbud.

**Overgangsskema
dagpleje/vuggestue - daginstitution**

<u>Barnets navn</u>		
<u>Cpr.nr.</u>		
<u>Adresse</u>		
Forældrenes navne:		
Afgivende Dagplejer/vuggestue og pædagog		
Kommende daginstitution		

Alder ved opstart: _____

Motorik:

Sprog:

Social adfærd/trivsel:

Barnets styrker, samt små vigtige ting der gør samspillet optimalt.

Evt. samarbejde med eksterne fagpersoner:

Evt. aftale om overleveringsmøde:

Hermed gives samtykke til, at dagplejen udveksler ovenstående oplysninger om barnet, og samarbejder med børnehaven. Dette bruges for at få et godt kendskab til barnets styrker, med henblik på at skabe optimale rammer for barnets kommende børnehave liv.

Dato:

Forældre underskrift: _____

Overgangsskema daginstitution - skole

For at sikre en god overgang og den røde tråd fra børnehave til skole skal dette skema udfyldes af barnets primærvoksen og gennemgås med barnets forældre ved en forældresamtale. Herefter videregives det til skolelederen/SFO-leder og børnehaveklasselæreren.

Primærpædagog: _____

Institutionsleder: _____

<u>Barnets navn</u>		
<u>Cpr.nr.</u>		
<u>Adresse</u>		
Forældrenes navne:		
Afgivende daginstitution		
Kommende Skole		

Tales der flere sprog i hjemmet? I så fald hvilke:

Hvordan er barnets sproglige udvikling forløbet?

Hvordan er barnets grov- og finmotorik?

Hvordan fungerer barnet socialt?

Hvordan er barnet til at kommunikere?

Hvem leger barnet med?

Hvilke interesser har barnet?

Hvad har vi været særlig opmærksomme på?

Hvad skal skolen være særlige opmærksomme på?

Hermed gives samtykke til, at børnehaven udveksler ovenstående oplysninger om barnet, og samarbejder med skolen. Dette bruges for at få et godt kendskab til barnets styrker, med henblik på at skabe optimale rammer for barnets kommende skoleliv.

Dato:

Forældreunderskrift: _____

Bilag 5: Dialogmodellen

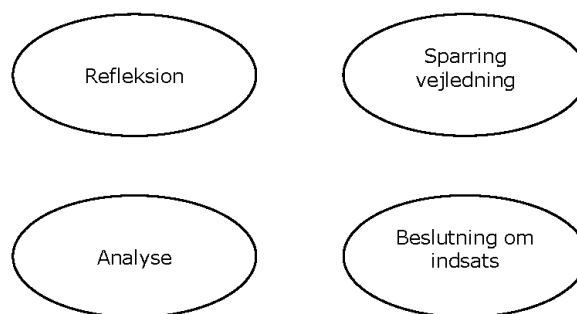
Bilag 5.1 Dialogmodel

Udviklet i AKF som led i opsporingsmodellen

Dialogredskabet – krav til det gode mødeforløb og den gode professionelle samtale

- 1 *Det teoretiske udgangspunkt* for mødet. Der kan vælges flere teoretiske modeller, men den valgte model skal rumme følgende elementer: tydelighed i kontekstafklaring, systemisk tankegang, og modellen skal være anerkendende og ressourceorienteret.
- 2 *Drøftelsen organiseres*, så den på en systematisk måde afspejler den valgte teoretiske model.
- 3 *Forældrene* deltager så vidt muligt alt afhængig af mødets formål.
- 4 *Mødeleder* skal være kompetent som facilitator, således at alle kommer til orde, og der lyttes til alle, ligesom alles udsagn anerkendes.
- 5 *Mødedeltagerne skal være velforberedte til mødet*, og eventuelle skemaer på barnet forelægges for mødedeltagerne før eller under mødet.
- 6 *Initiativtager* til mødet har på forhånd gjort sig klart, hvad denne forventer af mødet, og dette introduceres for alle mødedeltagere, inden mødet starter.
- 7 *Indledningsvis sker en forventningsafklaring* blandt deltagerne om mødets formål ved hjælp af anvendelse af nedenstående model.
- 8 *Afslutningsvist gøres der status over mødet*, og eventuelle konklusioner og beslutninger, herunder udnævnelse af tovholder, hvis der planlægges flere møder eller tiltag.
- 9 *Mødes afrundes med drøftelse af mødets forløb*, hvor fokus og eventuelle skift i fokus evalueres ud fra nedenstående model, som kan illustrere forskelligt fokus under mødets forløb intenderet eller ej.

Samtalens og mødets domæner: Hvor er vi – hvad vil vi?

Der kan være følgende fire domæner for en drøftelse blandt professionelle med eller uden forældre:

I *refleksionens domæne* sker der en fælles refleksion over fx et barns situation eller en problemstilling i forhold til en børnegruppe. I refleksionens domæne sker der alene en udveksling af tanker og overvejelser om det emne eller det barn, der ønskes drøftet.

I *sparringens og vejledningens domæne* sker der en gensidig sparring eller vejledning, fx om hvordan en problemstilling kan forstås og eventuel anskues på en ny og anden måde.

I *analysens domæne* analyseres barnets situation, fx hvad er baggrunden for barnets aktuelle situation, hvilken historie har barnet med sig, og hvordan er barnets samspil med omverdenen – uden at der tages beslutninger om eventuelle løsninger på barnets situation.

I *beslutningsdomænet* er barnets situation analyseret, og processen er der, hvor der skal tages beslutning om en handling i forhold til barnets situation. Det kan være en særlig foranstaltning over Serviceloven, men det kan også være, at der blot er særlig opmærksomhed på barnets situation i dagtilbuddet eller i skolen.

Den bedste proces, før man når til beslutningsdomænet, er der, hvor man forinden har været gennem de tidligere domæner, dvs. refleksionens, sparringens og analysens domæne. Forskning viser, at i mange tilfælde sker de professionelle beslutninger om et barn alt for hurtigt, uden at barnets situation er grundigt analyseret.

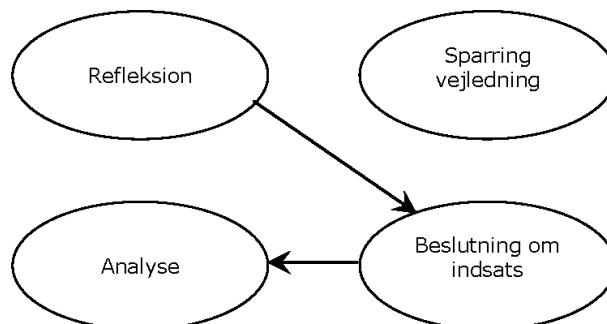
I en evaluering af et møde, kan mødedeltagerne dels drøfte, var vi i de(t) domæne(r), vi besluttede, var vi i forskellige domæner undervejs i mødet, uden at det var planlagt, og uden at vi lagde mærke til det?

De fire domæner kan anvendes dels til at fastholde fokus på det besluttede fokus for mødet, dels analysere, om man har været i alle domæner, inden en eventuel beslutning blev taget.

En drøftelse af mødets forløb kan ske ved at tegne eventuelle skift i domæner undervejs i mødet og i fællesskab vurdere følgende:

- Blev det en god proces i forhold til det, man forventede af mødet, fx blev man i de(t) besluttede domæne(r), skete der en udvikling i den professionelle dialog?
- Blev eventuelle beslutninger taget på et grundigt grundlag?

En evaluering af et møde kunne se sådan ud – og viser skiftene i domæner undervejs i mødet.

Bilag 5.2 Tovholderfunktion

FDR- skema	
Forberedelse	
Mødeindkalder: Deltagere: Sted: Dato/tidsramme: Næste møde: Referent: Mødefacilitator/ordstyrer:	
Hvad er baggrunden for mødet? Præsenter udfordringen: Hvad vil du/I gerne opnå på mødet? Uddyb: Hvad er dit ønske til mødets form?: Sparring Analyse Refleksion Beslutning (sæt ring)	
Dialog	
Hvad går godt? – det der faktisk går godt ifht. barnets ressourcer og ressourcer omkring barnet Hvorfor går det godt? Hvad kan I lære af det? Hvilke udfordringer ser vi, og hvem er det en udfordring for? - Tal direkte om det du/I oplever som vanskeligt. Hvilke muligheder ser vi, og skal der til før, de kan udnyttes?	
Referat	
Aftaler: Hvilke aftaler er vigtigst og hvem udfører dem?	Tovholder: SKAL ALTID UDFYLDES Tovholderens opgave: koordinere indsatsen og være kontaktperson for samtlige involverede.
Evaluerings af mødet: Hvordan var processen i forhold til det forventede (sparring, analyse, refleksion og beslutning)? Hvad var bedst i dag, mest tankevækkende mv.? Blev eventuelle beslutninger truffet på et tilpas grundigt grundlag?	

Bilag 6: Underretningsskema

Område						Sagsbehandler		
Ny sag		Eksisterende sag	Edoc.sag		Edoc.underretn.sag	2012-1362		

Underretter			
1.	underretning fra anden i familien/bekendtskabskredsen		
2.	underretning fra skole		
3.	underretning fra dagpleje, daginstitution eller fritidshjem		
4.	underretning fra sundhedspleje eller sundhedsvæsen i øvrigt		
5.	underretning fra politi og/eller domstol		
6.	underretning fra anden kommune /Region		
7.	underretning fra andre	Hvilke:	

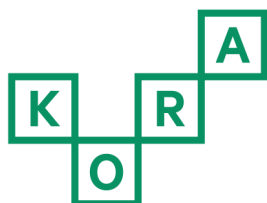
Barnets alder (cpr.nr.)		Antal børn i familien	
--------------------------------	--	------------------------------	--

Udslagsgivende forhold hos barnet/den unge:	
1.	udad-reagerende adfærds- og/eller tilpasningsproblemer
2.	indad-reagerende adfærds- og/eller tilpasningsproblemer
3.	selvskadende, opmærksomhedssøgende adfærd
4.	underkastet ungdomssanktion
5.	kriminelt adfærd i øvrigt
6.	manglende familierelationer, gadebarn
7.	skoleproblemer
8.	sprogproblemer
9.	fysisk funktionsnedsættelse
10.	udviklingsforstyrrelse (autisme, ADHD mv.)
11.	udviklingshæmning
12.	sindslidelse
13.	misbrug
14.	sundhedsforhold, helbred i øvrigt
15.	problemer i fritid og/eller venskaber, netværk mv.
16.	uledsaget flygtningebarn/ung (forældre i udlandet)
17.	andre udslagsgivende forhold hos barnet/den unge

Udslagsgivende forhold hos forældremyndighedsindehaverne og/eller i hjemmet:	
1.	grove omsorgssvigt
2.	utilstrækkelig omsorg
3.	forældre afgået ved døden (forældreløs)
4.	alvorlig sygdom eller dødsfald i hjemmet i øvrigt
5.	voldsom disharmoni i hjemmet
6.	vold eller trusler om vold mod barnet/den unge
7.	seksuelle overgreb, incest
8.	anden kriminel adfærd i hjemmet
9.	fysisk funktionsevnenedsættelse hos forældrene
10.	udviklingshæmning/-forstyrrelse hos forældrene
11.	sindslidelser hos forældrene
12.	misbrug hos forældrene
13.	fysisk dårlige sundhedsforhold i hjemmet
14.	anbringelse med henblik på bortadoption
15.	andre udslagsgivende forhold hos forældrene eller i hjemmet

Visitor			
1.	Sagen afsluttes uden handling		
2.	Sagen visiteret til forebyggende foranstaltning	1. § 11, stk. 1-2	2. § 11, stk. 3-4
3.	Sagen oversendt til socialfaglig undersøgelse	Dato:	3. Andet

Kategorisering		
1. Rød	2. Gul	3. Grøn

**Det Nationale Institut
for Kommuner og Regioners
Analyse og Forskning**

Købmagergade 22
1150 København K
E-mail: kora@kora.dk
Telefon: 444 555 00

